

**Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının 2017-ci il
ərzində hüquqpozmalara qarşı mübarizə üzrə fəaliyyətinin nəticələri
haqqında**

H E S A B A T

2017-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin və gömrük nəzarətinin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilmiş kompleks tədbirlər nəticəsində **8819 hüquqpozma** faktı aşkar edilmişdir.

Bu faktlardan **703-ü cinayət** xarakterli faktlar olmuş və həmin faktlar üzrə tutulmuş qaçaqmalçılıq əşyalarının və digər cinayət predmetlərinin dəyəri 8 milyon 320 min manatdan çox təşkil etmişdir. Bu əməllərin törədilməsində şübhəli bilinən 764 nəfərin (611 Azərbaycan vətəndaşı, 153 əcnəbi) barəsində müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Cinayət faktlarından 165-i Astara Gİ, 131-i BBGİ, 112-i HNBGİ, 102-i Biləsuvar Gİ, 64-ü Tovuz Gİ, 42-i Xaçmaz Gİ, 36-ı DGK-nın Gömrük Sahəsində Hüquqpozmalara Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, 15-i Balakən Gİ, 13-ü Sumqayıt BGİ, 6-ı Aksız BGİ, 5-i Gəncə Gİ, 3-ü Avtonəqliyyat Gİ, 2-i Culfa Gİ, 2-i Yevlax Gİ, 2-i NDGK, 2-i XDARİMMGİ, 1-i Şirvan Gİ, 1-i Şahtaxtı Gİ tərəfindən aşkar olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 iyun 2013-ci il tarixli 2966 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2013-2018-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrasını təmin etmək və gömrük sərhədindən narkotiklərin qanunsuz keçirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə gömrük orqanları tərəfindən (o cümlədən digər hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə) görülmüş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində 2017-ci il ərzində **narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi** ilə əlaqədar **210 fakt** aşkar olunmuşdur.

Bu faktlar üzrə ümumilikdə **2 ton 714 kq 962 qram** narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları: 100 kq 517 qram heroin, 13 kq 714 qram həşiş, 20 kq 248 qram marixuana, 83,502 qram metadon, 16 kq 675 qram tiryək, 1,8 qram brotizolam, 0,2 qram fenazepam, 12,81 qram MDMA, 0,34 qram metilendioksiamfetamin, 3 qram zolpidem, 5,727 qram alprazolam, 19,85 qram diazepam, 130 qram fenobarbital, 12,525 qram klonazepam, 970 qram metamfetamin, 7,5 qram xlordiazepoksid, 5 kq 516 qram kalium permanqanat və digər maddələr qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır. O cümlədən hesabat dövründə Daxili İşlər orqanlarının əməkdaşları ilə keçirilən birgə əməliyyat tədbiri nəticəsində *2 fakt üzrə 2 ton 557 kq yabani halda bitən çətənə kolu* aşkar edilmişdir.

2017-ci ildə Astara Gömrük İdarəsi tərəfindən 97 fakt üzrə 5 kq 327 qram, Biləsuvar Gömrük İdarəsi tərəfindən 75 fakt üzrə 29 kq 222 qram, Gömrük Sahəsində Hüquqpozmalara Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən 8 fakt üzrə 23

kq 844 qram, Xaçmaz Gömrük İdarəsi tərəfindən 5 fakt üzrə 20 qram, HNBGİ tərəfindən 5 fakt üzrə 23,625 qram, Tovuz Gömrük İdarəsi tərəfindən 4 fakt üzrə 219 qram, BBGİ tərəfindən 2 fakt üzrə 99,928 qram, Balakən Gömrük İdarəsi tərəfindən 2 fakt üzrə 0,426 qram, Culfa Gömrük İdarəsi tərəfindən 1 fakt üzrə 79,4 qram, Şahaxtı Gömrük İdarəsi tərəfindən 1 fakt üzrə 93 kq 609 qram narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları qanunsuz dövriyyədən götürülmüşdür.

2017-ci il ərzində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən 232 nəfər: 197-i kişi və 35-i qadın olmaqla 180 nəfər Azərbaycan vətəndaşı və 52 nəfər əcnəbi (39 İran, 5 Rusiya, 2 Türkiyə, 3 Gürcüstan, 1 Qazaxıstan, 1 Hindistan və 1 Əfqanıstan vətəndaşı) barəsində müvafiq tədbirlər görülmüş, 16 halda bu əməlləri törədən **cinayətkar dəstə** ifşa edilmişdir.

Narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları 184 halda İrandan, 6 halda Rusiyadan, 5 halda Gürcüstandan, 1 halda Türkiyədən, 1 halda Kanadan (poçt göndərişləri vasitəsilə), 1 halda İngiltərədən (poçt göndərişləri vasitəsilə) gətirilərkən, 2 halda İrana, 1 halda Rusiyaya, 1 halda Gürcüstana aparılarkən, 8 halda isə tranzit yolla (3 halda İran-Azərbaycan-Rusiya, 2 halda İran-Azərbaycan-Gürcüstan, 2 halda İran-Azərbaycan-Qazaxıstan və 1 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə istiqamətlərində) keçirilərkən saxlanmışdır.

Narkotiklərin qanunsuz keçirilməsi məqsədilə narkoqaçaqmalçılar müxtəlif gizlətmə üsullarından istifadə etmişlər. 2017-ci il ərzində **56 halda** narkotik vasitələrin **daxili bədən boşluqlarında** (mədədə, düz bağırsaqlarda və s.) keçirilməsinə cəhdin qarşısı alınmışdır.

Hesabat dövründə həmçinin gömrük orqanlarının əməkdaşları tərəfindən 57 fakt üzrə **güclü təsiredici və zəhərli maddələr olan** 21,800 qram boldenon, 8,15 qram drostanolon, 45,25 qram matandienon, 1,25 qram methenolone, 10,25 qram nandrolon, 30 qram oksimetolon, 2 qram oxsandrolone, 1675 qram preqabalin, 13,3 qram stanozolol, 3924 qram tramadol, 11,9 qram trenbolon, 26,5 qram tropikamid, 0,4 qram erqotamin C qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır.

2017-ci il ərzində Azərbaycan Respublikası gömrük orqanları tərəfindən aşkar olunmuş 8116 **gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xəta faktları** üzrə 199 hüquqi şəxs (o cümlədən 70 xarici hüquqi şəxs) və 7924 fiziki şəxs (o cümlədən 3853 xarici vətəndaş) inzibati məsuliyyətə cəlb edilmiş, göstərilən şəxslərə qarşı **881 min 603 manat cərimə** tətbiq olunmaqla, dəyəri 212 min 468 manat olan mallar müsadirə edilmişdir.

Gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xətlər əsasən malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən gizlədilməklə keçirilməsi, bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi, malların, nəqliyyat vasitələrinin və ya onlara aid sənədlərin müəyyən edilmiş müddətdə təyinat gömrük orqanına çatdırılmaması, onların gömrük ərazisindən müəyyən edilmiş müddətdə kənara aparılmaması, yaxud həmin əraziyə qaytarılmaması, gömrük ödənişlərinin (borcunun) ödənilməsindən yayınma ilə əlaqədar olmuşdur.

«Valyuta tənzimi haqqında» Qanuna və digər qanunvericilik aktlarına əsasən gömrük orqanları valyuta və valyuta sərvətlərinin Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən keçirilməsi üzərində nəzarəti həyata

keçirərkən qanunvericiliyin tələblərini pozan şəxslərdən 1599205 ABŞ dolları, 152685 avro, 5000 funt sterlinq, 22.241.884 rus rublu, 64677 Azərbaycan manatı, 806610 manat dəyərində 14073 qram qızıl, 239853 manat dəyərində 397 ədəd zinət əşyaları, 68398 manat dəyərində 49045 qram gümüş, 150346 manat dəyərində 185,12 karat qiymətli daşlar aşkar olunmuşdur.

Bundan əlavə hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən 16310 qram civə, 301200 manat dəyərində 300400 ədəd CİTES obyektı olan-tibb zəlisi, 1 ədəd əl qumbarası, 120390 manat dəyərində dərman vasitələri, 1292 manat dəyərində baytarlıq dərmanları, 2912 manat dəyərində bitki dərmanları, 22 ədəd elektroşoker, 2570 ədəd mobil telefon və 3382 ədəd mobil telefonların aksesuarları, 590026 manat dəyərində 119105 ədəd məişət texnikası və əşyaları, 55 ədəd odlu silahın patronu, 3 ədəd ov silahı, 967 ədəd ov silahının sursat və ləvazimatları, 41645 qram partlayıcı maddələr, 1314250 ədəd pirotexniki məmulatlar, 12 ədəd pnevmatik silah və 1400 ədəd pnevmatik silahın patronları, 3 ədəd qaz silahı, 90 ədəd soyuq silahlar, 64 ədəd səs-siqnal patronları, 12 ədəd zirehli texnikanın periskopu, 135309 manat dəyərində 11981 ədəd tibb ləvazimatları, 117635 manat dəyərində 6285 ədəd parfümeriya və kosmetika və külli miqdarda digər mallar tutulmuşdur.

Hesabat dövründə həmçinin *Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin bədii, tarixi və arxeoloji sərvətlərin qorunması sahəsində* 5 ədəd samovar, 25 ədəd xalça, 1 ədəd çuqun materialdan tökmə üsulu ilə hazırlanmış heykəl, 4 ədəd fransa istehsalı olan qızıl sikkə (numizmatika) hüquqpozmanın predmeti kimi saxlanılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Sahibkarlığın inkişafına mane olan müdaxilələrin qarşısının alınması haqqında» 28 sentyabr 2002-ci il tarixli fərmanından irəli gələn tələblər rəhbər tutulmaqla investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində gömrük orqanları tərəfindən həyata keçirilən hüquq-mühafizə fəaliyyəti sayəsində sahibkarların qanuni fəaliyyətinə əlverişli şərait yaradılması ilə yanaşı, daxili bazara qanunsuz yollarla gətirilən keyfiyyətsiz və saxta (pirat), habelə yüksək vergi tutumlu malların idxal edilməsinin qarşısı alınaraq sahibkarların mənafeləri müdafiə olunmaqla onların işinə süni müdaxilə edilməsi halları aradan qaldırılmış, eyni zamanda qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti tədbirlərin görülməsi üçün yerli gömrük orqanları təlimatlandırılmışlar.

Belə ki, cari ilin 12 ayı ərzində gömrük orqanları tərəfindən *saxta və ya keyfiyyətsiz mallarla mübarizə sahəsində* 4 top və 13000 ədəd ofset üsulu ilə çap edilmiş müxtəlif əmtəə nişanlarının etketləri aşkar edilərək hüquqpozmanın predmeti kimi götürülmüş və toplanmış materiallar qanunvericiliyə uyğun qaydada tədbir görülməsindən ötrü məhkəmə orqanlarına göndərilmişdir.

Hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən alkoqollu içkilərin, etil (yeyinti) spirtinin və tütün məmulatlarının idxalı zamanı vergidən yayınma və aksiz markalarının tətbiqi qaydalarının pozulması hallarının qarşısının alınması üçün həyata keçirilmiş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində *aksiz markasız və ya digər qanunsuz yollarla ölkəyə gətirilməsinə cəhd göstərilən* 534536 manat dəyərində

5687445 ədəd xaricdə istehsal olunan siqaretlər, 19051 manat dəyərində 1593 litr spirtli içkilər saxlanılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri" üzrə nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasına dair Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin 2017-2020-ci illər üçün Tədbirlər Planına uyğun olaraq 2017-ci il ərzində beynəlxalq və regional təşkilatlarla, habelə digər dövlətlərin gömrük orqanları ilə əməkdaşlıq mübadiləsi genişləndirilmiş, hüquqpozma faktlarının qarşısı alınması istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün gömrük idarələrinin aidiyyəti struktur bölmələrinin əməkdaşlarına mütəmadi əsaslarla ixtisaslaşmış təlimlərin keçirilməsi təşkil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 27.12.2011-ci il tarixli 1938 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş «Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı»nın müddəalarına əsasən şəxslərin tutulması və həbs edilməsi zamanı onların qanunla müəyyən edilmiş qaydada hüquqlarının müdafiə edilməsi və bu istiqamətdə müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir.

Sərhəd-buraxılış məntəqələrində əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sürətli keçidinin təmin edilməsi məqsədi ilə hüquqpozma törətmiş şəxslər barəsində sadələşdirilmiş tənbehəmənin tətbiqi qaydası təkmilləşdirilmiş və bu işlər üzrə tətbiq edilən inzibati cərimələrin sərhəd buraxılış məntəqələrində dərhal ödənilməsi işi təşkil edilərək vaxt itkisinin qarşısı alınmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 667 sayılı 24.07.2014 cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasında insan alverinə qarşı mübarizəyə dair 2014-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı»nın 11.2, 13.9.1, 13.9.2 bəndlərinə uyğun olaraq Daxili İşlər Nazirliyi İnsan Alverinə Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi ilə əməkdaşlıq şəraitində insan alveri cinayəti qurbanlarının müəyyən edilməsi, bu zaman həmin şəxslərin dərhal və maneəsiz xüsusi polis orqanlarına təhvil verilməsi, insan alverinə qarşı mübarizədə təbliğat və maarifləndirmənin əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla gömrük sərhədindən keçən şəxslərin insan alveri təhlükəsi barədə məlumatlandırılması, insan alverinin, xüsusilə qadın və uşaq alverinin, həmçinin məcburi əməyin qarşısının alınması məqsədi ilə hazırlanmış maarifləndirici vəsaitlərin gömrük keçid məntəqələrində mütəmadi əsaslarla paylanılması təşkil edilmişdir.

2017-ci ildə Gömrük Sahəsində Hüquqpozmalara Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Əməliyyat İdarəsinə daxil olan əməliyyat məlumatlarının dəyərləndirilməsi, həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri və İstintaq İdarəsi tərəfindən aparılan istintaq hərəkətlərində Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatda olan əcnəbi vətəndaşlar barəsində məlumatların əldə edilməsi üçün Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Miqrasiya Xidməti arasında qarşılıqlı məlumat mübadiləsi və Dövlət Yol Polisinin nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat şəhadətnamələri bazasından real vaxt rejimində istifadəsi təmin edilmişdir.

Hədəf Mərkəzində aparılan yenidənqurma işlərinin tamamlanması Mərkəzin fəaliyyətinə müsbət təsir etmiş və şöbənin işi yenidən təşkil edilmişdir. Belə ki hal

hazırda Hədəf Mərkəzində Mobil qrup, Sahil nəzarəti, Skanlaşdırma və gömrük hüquqpozmalara qarşı mübarizə şöbələrinin fəaliyyətinin hüquqpozmalara qarşı mübarizədə kordinasiya edilməsi, effektiv və operativ müdaxilələr üçün resursların zamanında səmərəli və düzgün istifadəsinə şərait yaradılmışdır. Hədəf mərkəzində əməliyyat növbətçisi iş yeri qurulmuş, müvafiq sistem və vasitələrdən istifadə təmin edilmişdir.

Qeyd olunanlarla yanaşı istifadə olunan sistemlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətində də işlər görülmüşdür. Belə ki, Sahil nəzarətinin gücləndirilməsi üçün Mərkəzin istifadəsində olan dənizə nəzarətdə GPS siqnullarının müşahidəsinə əlavə olaraq Avtomatik İdentifikasiya Sistemi və Radarların istifadəsi də təmin edilmiş, eyni zamanda Xəzər dənizində Azərbaycanın iqtisadi mənafeələrinin mühafizəsinin gücləndirilməsi məqsədilə sahil xəttinin və Xəzər dənizinin Azərbaycana aid olan hissəsində dəniz nəqliyyatı vasitələrinin və daşınan yüklərin manitorinqi və risk təhlilini aparacaq 7 gün 24 saat fəaliyyət göstərən iş yeri yaradılmışdır.

Sərhəd buraxılış məntəqələrində sərhəd keçən şəxslərə dair risk idarəçiliyinin tətbiqinin təkmilləşdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 22 aprel tarixli 744 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Giriş-çıxış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanılayihəsi hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Strateji dəmir yolu layihələrinin üzrə sərnəşin və yük daşımalarında artım və inkişafı nəzərə alaraq bu sahədə risk idarəçiliyinin tətbiq edilməsi məqsədilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə sərnəşin və yük daşımalarına dair elektron məlumat mübadiləsinin həyata keçirilməsi tədbirlərinə başlanılmış və zəruri inteqrasiya işləri görülmüşdür.

Hüquqpozmalara qarşı mübarizə sahəsində Dövlət orqanları ilə elektron məlumat mübadiləsi işləri çərçivəsində Daxili işlər Nazirliyi ilə Dövlət Gömrük Komitəsi arasında Vahid Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sisteminin məlumatlarının, silahlar haqqında icazə sənədi, MDB və İnterpol məlumat bazasında axtarılda olan nəqliyyat vasitələrinə dair məlumatların qarşılıqlı mübadiləsi istiqamətində işlər görülmüşdür.

**Gömrük Sahəsində Hüquqpozmalara
Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi
Baba Salayev**